

Gyventojų pajamų mokesčio lengvata mokantiems gyvybės draudimo įmokas (deklaruojant 2010 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas)

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 21 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t.y. per kalendorinius metus, savo, sutuoktinio arba savo nepilnamečių vaikų (įvaikių) bei iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia), naudai sumokėtas gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudimui įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui.

1. Kas gali pasinaudoti lengvata?

Lengvata gali pasinaudoti tik nuolatinis Lietuvos gyventojas, t.y. gyventojas, kuris:

- tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą, arba
- kurio asmeninių, socialinių arba ekonominių interesų buvimo vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje negu užsienyje, arba
- kuris tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje ištiesai arba su pertraukomis išbuvo 183 ar daugiau dienų.

2. Kokioms gyvybės draudimo sutartims taikoma lengvata?

Lengvata taikoma įmokoms, sumokėtoms pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta draudimo išmoką išmokėti ne tik įvykus draudimui įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui. Ji taikoma ir tuo atveju, kai pagal gyvybės draudimo sutartį mokamos papildomos investicinės įmokos ar papildomai draudžiama nuo nelaimingų atsitikimų, ligos ir pan.

Lengvata taikoma draudimo sutartims, sudarytoms su Lietuvos draudimo bendrovėmis, o taip pat ir toms, kurios sudarytos su užsienio valstybėse įsteigtomis draudimo veikla užsiimančiomis įmonėmis, tačiau:

- jeigu sutartis sudaryta iki 2004-04-30, tai užsienio valstybės įmonė negali būti įregistruota ar kitaip organizuota tikslinėje teritorijoje (šių teritorijų sąrašą tvirtina finansų ministras), o
- jeigu sutartis sudaryta po 2004-05-01, tai užsienio valstybės įmonė gali būti įregistruota ar kitaip organizuota tik Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje.

3. Kokiam laikotarpiui turi būti sudaryta gyvybės draudimo sutartis, kad būtų taikoma lengvata?

Taikoma lengvata nepriklauso nuo gyvybės draudimo sutarties termino.

4. Kieno naudai gali būti mokamos įmokos?

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, norėdamas pasinaudoti lengvata, gyvybės draudimo įmokas gali mokėti ne tik savo paties, bet ir sutuoktinio, nepilnamečių vaikų (įvaikių) bei iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, naudai.

Įmokos gali būti atimamos ir tuo atveju, kai draudėjas (t.y. draudimo sutartį sudaręs gyventojas) arba apdraustasis gyvybės draudimo sutartyje, apdraustojo mirties atveju, naudos gavėju paskiria ne save, savo sutuoktinį, nepilnametį vaiką (įvaiki) ar iki 18 metų ir vyresnį neįgalų vaiką (įvaiki), kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (iki 18 metų ir vyresniam vaikui (įvaikiui), kuriam iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia), bet kitą asmenį.

Kai vaikas (įvaikis) einamaisiais metais tampa pilnamečiu, tai gyventojas iš savo pajamų gali atimti tik tas gyvybės draudimo įmokas, kurias faktiškai sumokėjo vaiko (įvaikio) naudai iki jo tapimo pilnamečiu datos. Kai vyresnis kaip 18 metų vaikas (įvaikis) einamaisiais metais tampa neįgaluoju, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, tai gyventojas iš savo pajamų gali atimti tas gyvybės draudimo įmokas, kurias faktiškai sumokėjo nuo jo tapimo neįgaluoju datos.

5. Kas ir kokias draudimo įmokas gali atimti iš apmokestinamųjų pajamų?

Gyvybės draudimo įmokas iš apmokestinamųjų pajamų gali atimti tie asmenys, kurie turėjo teisę pasinaudoti lengvata ir faktiškai mokėjo tokias įmokas.

Iš apmokestinamųjų pajamų gyventojas gali atimti visą per mokestinį laikotarpį, t.y. per kalendorinius metus, sumokėtų įmokų sumą, jei įmokų mokėjimo momentu gyvybės draudimo sutartis atitiko keliamus reikalavimus.

Tuo atveju, kai gyvybės draudimo sutartyje numatyta, kad pasibaigus jos galiojimo terminui (t.y. ne apdraustojo mirties atveju) naudos gavėjai bus keli, t.y. ne tik pats draudėjas, jo sutuoktinis, nepilnametis vaikas (įvaikis) ar iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, bet ir kitas asmuo, iš nuolatinio Lietuvos gyventojų apmokestinamųjų pajamų atimama tik ta sumokėtos įmokų sumos dalis, kuri yra proporcinga pačiam draudėjui, jo sutuoktiniui, nepilnamečiui vaikui (įvaikiui) ar iki 18 metų ir vyresniam neįgaliam vaikui (įvaikiui) tenkančių išmokų daliai.

6. Kam lengvata netaikoma?

Lengvata netaikoma:

- nenuolatiniais Lietuvos gyventojams;
- nuolatiniais Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta, kad pasibaigus sutarties galiojimo terminui (t.y. ne apdraustojo mirties atveju) draudimo išmoka išmokama trečiojo asmens naudai (ne apdraustojo sutuoktiniui, nepilnamečiui vaikui (įvaikiui) ar vyresniam kaip 18 metų neįgaliam vaikui (įvaikiui), kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, o pavyzdžiui, kredito įstaigos naudai už kreditą būstui įsigyti);
- išankstiniai įsipareigojimai dėl gautos draudimo išmokos naudojimo, kai draudimo išmoka mokama trečiojo asmens naudai (pavyzdžiui, kredito įstaigos naudai už kreditą būstui įsigyti);
- nuolatiniais Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta, kad draudimo išmoka mokama tik įvykus draudžiamajam įvykiui;
- nuolatiniais Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas su draudimo bendrovėmis, kurios yra įregistruotos ar kitaip organizuotos tikslinėse teritorijose;
- nuolatiniais Lietuvos gyventojams, mokantiems įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas po 2004-05-01 su draudimo veiklą vykdančiomis įmonėmis, įregistruotomis ar kitaip organizuotomis valstybėse, kurios nėra Europos ekonominės erdvės narės.

7. Ar galima atimti visą sumokėtų įmokų sumą?

Bendra visų GPMĮ 21 straipsnyje nurodytų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, palūkanų už pirmą kreditą būstui įsigyti, už pirmą profesinį mokymą ar pirmas studijas sumokėtų sumų, įmokų į pensijų fondus, kompiuterio, įsigyto 2004-2008 m. pagal išperkamosios nuomos (lizingo) sutartį, įsigijimo išlaidų) suma negali būti didesnė kaip 25 proc. apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos iš visų mokestinį laikotarpį tokių gautų pajamų, atėmus:

- *metinį neapmokestinamąjį pajamų dydį (MNPD) ir metinį papildomą neapmokestinamąjį pajamų dydį (MPNPD), taikytus apskaičiuojant mokestinio laikotarpio apmokestinamąsias pajamas,*
- *neapmokestinamąsias pajamas,*
- *pajamas, apmokestintas įsigijus verslo liudijimą,*
- *leidžiamus atskaitymus, susijusius su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu,*
- *per mokestinį laikotarpį parduoto ne individualios veiklos turto įsigijimo kainą ir su to turto pardavimu susijusias išlaidas* (t. y. GPMĮ 19 straipsnyje nustatyta tvarka).

Įsidėmėtina. Pajamos, kurios apmokestinamos 5 proc. pajamų mokesčio tarifu, ir pajamos iš paskirstytojo pelno (dividendai) neįtraukiamos į apmokestinamųjų pajamų sumą, nuo kurios skaičiuojama maksimali apmokestinamąsias pajamas mažinanti suma.

8. Kaip pasinaudoti lengvata?

Gyventojas, norėdamas pasinaudoti lengvata, turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir prie jos pridėti priedo GPM308L formą „Gyventojų apmokestinamąsias pajamas mažinančios išlaidos“. Priedo GPM308L formos laukelyje L1 gyventojas nurodo kodą 1.

Deklaracijos ir jos priedų formos patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) viršininko 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-96 „Dėl metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr.152-6865).

Isidėmėtina, kad priedo GPM308L formos L3 laukelyje gyventojas įrašo asmens, kurio naudai ar už kurį buvo sumokėtos įmokos pagal gyvybės draudimo sutartį, asmens kodą. Jei įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį draudėjas moka savo naudai, jis L3 laukelio nepildo.

9. Kokiais dokumentais gali būti pagrįsti gyvybės draudimo įmokų mokėjimai?

Gyvybės draudimo įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai:

- draudimo polisai,
- įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai (kvitai, mokėjimo pavedimai ir pan.), turintys privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus,
- draudimo įmonės išduotas laisvos formos dokumentas, patvirtinantis įmokų gavimą.

10. Ar reikia pateikti sumokėjimą patvirtinančius dokumentus kartu su deklaracija

Ne, nereikia. Tačiau įmokų sumokėjimą patvirtinančių dokumentų originalus arba jų nuorašus, patvirtintus notarine tvarka, privaloma saugoti ne trumpiau kaip 10 metų po ataskaitinio mokesčio laikotarpio metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo.

11. Kada reikia pateikti deklaraciją?

Metinę pajamų mokesčio deklaraciją reikia pateikti ne vėliau kaip iki kalendorinių metų, einančių po mokesčio laikotarpio, už kurį deklaracija yra teikiama, gegužės 1 dienos.

12. Kam ir kokiais būdais galima pateikti užpildytą deklaraciją?

Metinė pajamų deklaracija ir jos priedai pateikiami gyvenamosios vietos apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos teritoriniam skyriui (AVMI).

Užpildyta deklaracija gali būti įteikta tiesiogiai AVMI darbuotojui, ją galima atsiųsti paštu į AVMI arba į VMI prie FM Deklaracijų tvarkymo skyrių (adresu: Neravų g. 8, 66527 Druskininkai), taip pat šią deklaraciją galima pateikti ir elektroniniu būdu VMI prie FM nustatyta tvarka.

Informaciją apie deklaracijų pildymą ir teikimą elektroniniu būdu galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu deklaravimas.vmi.lt).

13. Papildoma informacija

Išsamią informaciją apie gyvybės draudimo įmokas mokantiems asmenims taikomą lengvatą galima rasti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio komentare. Taip pat dėl konsultacijų galima kreiptis į savo gyvenamosios vietos AVMI arba paskambinti trumpuoju tel. 1882 (Mokesčių informacijos skyrius).

Minėtą komentarą ir AVMI adresus galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

1 pavyzdys

Gyventojas pagal gyvybės draudimo sutartį, kurios draudimo laikotarpio pabaigoje naudos gavėja nurodyta jo dukra, kas mėnesį mokėjo po 150 Lt. Vadinasi, 2010 metais iš viso jis sumokėjo 1800 Lt draudimo įmokų. Naudos gavėja (dukra) tapo pilnamete 2010 m. liepos 31 d. Kadangi 1050 Lt (150 Lt x 7 mėn.) gyventojas pagal šią sutartį sumokėjo iki dukters pilnametystės, t. y. iki liepos 31 d., o 750 Lt sumokėjo, kai ji jau buvo tapusi pilnamete, tai gyventojas, pateikęs metinę pajamų deklaraciją už 2010 metus, iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų galės atimti tik 1050 Lt, jeigu ši suma neviršija 25 proc. jo apmokestinamųjų pajamų.

2 pavyzdys

Gyventojas pagal 2008-12-28 sudarytą ketverių metų gyvybės draudimo sutartį 2009 m. sausio 12 d. sumokėjo 20 000 Lt vienkartinę įmoką už laikotarpį nuo 2009-01-01 iki 2011-12-31. Neatsižvelgiant į tai, kad įmokos sumokėtos už kelis metus, gyventojas, pateikęs metinę pajamų deklaraciją už 2009 metus, galės iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų atimti visą sumokėtą draudimo įmokų sumą, jeigu ji nėra didesnė kaip 25 proc. jo apmokestinamųjų pajamų.

Jeigu gyventojas sumokėta gyvybės draudimo įmokų suma bus didesnė kaip 25 proc. jo apmokestinamųjų pajamų, tai viršijančioji dalis negalės būti atimama iš apmokestinamųjų pajamų nei 2009 metais, nei vėlesniais mokesčiais metais.

3 pavyzdys

Pagal gyvybės draudimo sutartį žmona naudos gavėju paskyrė savo nepilnametį vaiką. Įmokas pagal šią sutartį moka dalimis ji pati ir sutuoktinis (vaiko tėvas). Šiuo atveju faktiškai sumokėtas įmokų sumas iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų galės atimti kiekvienas sutuoktinis, jei šios sumos neviršys 25 proc. kiekvieno iš jų apmokestinamųjų pajamų.